

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

Die Handschriften der Badischen Landesbibliothek in Karlsruhe

Die Reichenauer Handschriften - Die Papierhandschriften. Fragmenta.
Nachträge

Badische Landesbibliothek

Wiesbaden, 1971

Aug. Fr. 163

[urn:nbn:de:bsz:31-8364](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:bsz:31-8364)

+ **Fr. 163.** *Sechs Stück aus 4 f. (2 c., 35, 36, 37, 38, 39, 40 l.) 282 X 262, s. XIII.*

Petrus Mallius (1159—1181), Beschreibung der Basilica s. Petri in Rom, mit Teilen des Liber pontificalis und Censuum.

f. 1, 1 1 retia et in diui(lies -r)nis quando accenduntur UIJ (lies IIII). cande-

le p capitulum . id est p coronam simitr = *Acta Sanctorum Boll. iunii VII. (Antv. 1717) p. 52 § 153 ex.*

Equiescit etiam in ecclia bati Petri. uidelicet an̄ pōtaꝫ

argenteam in p̄ciosa sepultura lapidum. quidaꝫ com-

5 es Symon noīe. qui quantus et quaꝫ fuit epyta-

phium eꝫ manifestissime indicat quod sic incipit i-

n pōticali mōtuorum quā itur ad pōtam iudicij rege-

scit. Helpes uxor Boetii philosophi. qui composuit li-

brum consolatiois. et trinitatis sicut in epytaphiuz eꝫ co-

10 gnoscitur .

Mirauit aūt An̄ dñi. Mil̄. c. XXI. Ann. IIII. dñi Ca-

lixiti p̄p̄ indiē xv. Mens. october /// XXXI. De Octolino ipa-

H ////////////// non est // quod dōpnua Octolini... (15)... ex- tore.
pungnauit Apuliam... (27)... fuit p̄tiosa tabula pōfritica... (28)... usqꝫ ad
t̄p̄a n̄ra... q̄n dñs inpera-

29 tor Fredēicus ecep̄ eccliaꝫ // a malis et iniquis hōnibꝫ

30 facta est. De Constantino

In diebus illis cum regnaret

Constantinus Constantini filius. multitudo bābarorum

s̄r Danaꝫbium congregata est. ut fineꝫ Rom̄ inuad̄et

Quod audiens Constantinus inpator ait. Vidte hunc

35 sac̄legum . ad Xr̄um . quia quod factuz est . nūq̄ factuz 1, 2 (*rechte Seite abgeschnitten*) 1 Ideo... (35) uineam istam quam plan<ta..

1' 1 (*linke Seite abgeschnitten*) 1 {tribulos et p̄d̄uc palm}

2a eis. fructum uēitatis. q

<s>eculoꝫ. Cum respondisset.

{unt ad fontem. éat aūt s-

{t itaqꝫ fons libis. et p̄ gau-

{n. catecizauit. et ad eā q̄i un

{cessauit babtizare. m̄ti enī

{uz. ut // ca dñica pente-

<cel>ebraretur. ora q̄i octaua

5

- 10 {restui sex^o quasi octo mili-
}. = ?
- <Quo tpe cōpōa scōz Pet>ri apostoli et Pauli
<a Grecis de sepulturis suis furata sint et ubi sepulta>
<Elapsis a passiōe scōz aplo>z. Petri et Pauli ducentis
- 15 <fere et quinquaginta an>nis dñi a Grecis cōpōa eoꝝ
<de sepulturis suis ad orie>ntem ferenda tollerentur.
uidelicet sc̄i Pe>tri de Vaticano naumachie.
<et cōpus bati Pauli de hort>o Luc̄ie. et adhūc est fabri-
<cata ei' ecclia. extitit> tere motus nimius et cucu'-
- 20 <rit populus Romanus et c>onphenderunt eos in locuꝝ
<qui dicitur Catacumba ui>a Apia. miliāio. tertio. ab u'-
<be Roma et ibi custod>ita sunt cōpa in anno uno
<et mensibus septem. Qu>ō usq; frabicaretur loca in qbꝝ
<posita fuerant cōpōa e>orum. et illuc reuocata sunt
- 25 <cum gloria hymnorum.> Corp' s. bati Petri. p pap̄ Cor-
<nelium et portatum in> Vaticano naumachie. Beati
<uero per Lucina>m xp̄ianissimā famulam
<secundo ab urbe miliar>io in p̄o ei'dem Luc̄ie p̄dio
<in uia Ostiensi. Dehi>nc decūsis <ut> dixim' ducen-
- 30 <tis fere et L annis e>um diuina clēntia dī ec-
<chie sue pacem condon>are decreuisset Constantin-
<um Augustum mi>seicōs d̄s p̄ uidentia sua lep̄
<p̄cussit. Hic itaque A>ugustus. cum p̄ reuelatiōē;
<gmonitus> Siluestrum. pp̄. a monte So-
- 35 <racte adsciuisset at>q; p̄ ei' p̄dicatiōē; credens ī Xp̄o
<babtismatis unda pfus>us eēt continuo ab ei' cōpe
<uniuersus languor> fugatus est. Moxq; p̄ uniu'sū
<orbem templa paga>noruꝝ claudi impans
1' 2 1 Xp̄ianis copiam diuina enstruendi domicilia g-
cessit. Tūc cum p̄ loca singla plurima Xp̄o sacri-
a construxisset. Rom̄ templum Apollinis qui Va-
ticanum appellabatur in diuinum uersum orac̄m
5 bati Petri noīe dedicauit. Ibiq; ei' sactissimum
cōpus sūma cum exultatiōe locauit. ac ne umq̄
a quolibet tam p̄tiosus exin̄ thesaurus posset au-
ferri. ci'ca loculum ip̄m. quo batum cōpus. con

tinetur. tantum. hereis. cyprique liquore; p̄cepit
 10 effundi. ut ex om̄i undiq; latere. et tam sup quam
 subter. ad .V. pedum crossitudinē iustā mole; effi-
 cetur. que non solum minime rescindi. s; nec d'
 loco quidem ullo modo movēi possit. Sup es aut
 ip̄m posuit crucem ex auro p̄issimo. c. L. lib'aru;
 15 p̄ai etiam modo b'atissimi quoq; Pauli cōpus uen-
 erabile in basilica quam ip̄e eī in honōem qst-
 ruxēat sepeliuit. Ad quorum sacra uestigia dū
 de to(to) undiq; mundo fid'les concurrunt. petitiōe
 suarum coram mitis consecuntur effectum.

20 P̄stante dño n̄ro Ihu Xp̄o qui cum deo patre et sp̄i
 21 sc̄o uiuit et regnat in secula seculoꝝ. Amen. = *ASS p. 54 B—D*
 § 163—164. *Am rechten Rande rot ut muliere(s) | uelato ca|pite*
itroi(re) eccl̄am

22 Linus pp scds a beato Petro ap̄to ex p̄cepto eī'de; ap̄ti
 construc̄. ut mulier in eccl̄iā uelato capite introi-
 ret. et oraret qui m̄atiris coronatus. sepultus ē ī ecc-
 25 lia Vaticano iuxta cōpus bati Pet'i. Nono. kal. oct-
 uber. t̄p̄ib; Rufi et Scipiois consilium

Clemens te'tius a beato Petro. ex p̄cepto b'ati Pet'i ap̄ti
 construc̄ et odinaū .XV. p̄sbiteros ī ūbe Roma.
 Cletus fec̄. VII. regiōes et diuisit eas notāiis fid'lib;
 30 sc̄e Romane eccl̄ie quoꝝ gestas m̄atirum sollicite
 et studiose unus quisq; p̄ regiōe; sua; diligent p̄qui-
 reret.

Evarestus constituit titulos in ūbe Roma. et diuisit
 p̄bris. et diaconib; .VII. qui custodiret ep̄m p̄di-
 35 cautem p̄bt̄ stilu; ūēitatis.

Alexander passiōem dñi miscuit in p̄dicatiōe q̄n in 2. Hd. d̄ aq̄ b̄ndc̄a
 illa celebratur. hic cōstituit aquā asp̄siois cum
 sale b̄ndici in habitacu; om̄i num.

2, 1 1 ^{pm'} Istus pp constituit ut quicumq; ep̄oꝝ auocatus fuēit
 2 ad ap̄lica; sedem. et rediens ad parrochiam suam nō suscip-
 3 eretur nisi cum littēis... 31 SOther p̄p constituit ut nulla monacha
 pallam sa-

32 cratam contingeret nec insa poneret in sacra eccl̄ia = *aus Liber*
pontificalis und Censuum

Qm̄ ea que int̄ homines aguntur nisi redigantur
 in sc̄ptis a memoria facile dilabuntur. Ideo nec ca-
 35 nonici basilici sc̄i Petri scribere curauim'. in q-
 36 b; statiōib; † festiuitatib; ratiōes nr̄as... (2, 2) 23... ad altare p̄iudica-
 24 H̄ sunt loca que inueniuntur in passiōib; sc̄oꝝ [tur...
 25 foris p' p̄otā Apia; ubi batus Sistus decolla-
 tus fuit. et ubi dñs apparuit bato Petro dñe
 quo uadis. templu; Martis Inter portam est
 arcus Stillae. demum est regio Fasciolae ad
 sc̄m Nereum. uicus Canalium ad sc̄m Georgium ubi fuit dom'
 30 Luculli et est ibi /// uellus aureum Aqua Salina
 ad sc̄m Anastasiu;. ubi decollatus fuit btus
 Paulus. Ortus Lucine ubi est ecclia bati Pauli.
 Int̄ lude .i. int̄. duos ludos .i. elius Scauri qui
 est int̄ ap̄itheatrum et stadium. An̄ Septisolium u-
 35 bi est cloaca. in qua iactatus fuit sanctus Sebasti-
 anus qui reuelauit corpus suum Lucine dicens inueni-
 etis cōpus meum pendens in unco. Gradus Eliog-
 abali est in introitu Palatii in insula uidelicet
 2, 1 1 Cateratam post sc̄am Trinitate;. Arcus stillans. an̄ .VII.
 solium. Arcus //oꝝ int̄ Auentinum montem. et Al-
 bisco. ubi batus Siluest̄ et Constantinus osculati sūt
 et diu^eser² se qui uidelicet arcus fuit in tuio quo
 5 itur ad sc̄m Sabam. et ad sc̄m Paulum et quo uenitur. a-
 d. VII. uis † a sc̄am Priscam. In Tellure .i. in Canapara
 ubi fuit templum Telluris. Priuata Mamertini ē su-
 b capitulum an̄ Martem. Via Cornelia est. que uad-
 it p̄ pontem Muluium et exiit in strada. Via Aureli-
 10 a est illa que uadit iuxta Girolum. Vic' Latricij
 est ad sc̄am P̄xedem. Vic' Pateij est ad sc̄am Pu-
 dentianam. Basilica Louis // ad sc̄m Q̄ricum. Ther-
 mas Olīpiadis ubi assatus fuit batus Laur̄. Panis-
 pna. Palacium Tibēianum ubi Decius et Valerianus
 15 recensereunt motuo bato Laur̄ est ī monte Banion
 apolim quod nuc uocatur Palaciū de Cornutis. C-
 ircus Flamineus est ad ponte; Iudeorum. In Trasti-
 beim fuit templum Rauenantium. et fundens

oleum ubi modo est ecclia scē Māie. = *ASS p. 53 A—B, § 154, 1—155 ex.*

²⁰ De Cimiteriis.

H sunt cimitēia que inueniuntur in passioibz scō².

Cimitē Calepodii ad sc̄m Pancracium. Cimitē scē Agathe ad Girolum. Cimitē Ursi ad Portesaz et cimitēiu³ scī Felicis. Cimitē scī Calisti iuxta Catacum-

²⁵ bas. Cimitē Ptestatii intus pōtam Appiam ad sc̄m A pollinare³. Cimitē Gōdianum foris pōtam Latina³.

Cimitē int̄ duas Lauros ad sc̄am Elenam. Cimitē ad Ūsum Pileatu³ ad scā³ Viuianam. Cimitē in agrum Veranum ad sc̄m Laurentiu³. Cimitē ad sc̄am

³⁰ Agneam. Cimitē Fontis scī Pet. Cimitē Pscille ad Pōtem Salāium. Cimitē Cucūmeis. Cimitē Trassonis

ad sc̄m Satūniu³. et Cimitē scē Felicitatis. Cimitē scē Ermetis et Domitille est foris pōtam Pincianā ubi est ecclia scē Ermetis. mār. Iuxta. Cimitē Ca-

³⁵ listi et cimit'ium Pontianum. Cimitē scī Ciriaci. est uia. = *ASS p. 54 E § 165.* Quo modo Pontifice honorauerūt suis donis Sc̄m Petrum.

2' 2 1 Sicut in antiquis et pbatis gestis Romano² pontificum habetur et legitur. et a nris maioribz frequenter accepimus. batissimi Romani pontifices. qm̄ b-

Leo pp

ati Petri basilicam p̄ cetēis ecclis dilexēt. eam adhō-

⁵ nare p̄ cetēis studuerunt. Int̄ quos batissim' Leo pp III siē in pontificali habetur. fec̄ fiei obtimum ciborium de āgento <sup sacro> scō altari ei⁹. ex. columnis argenteis. Arcam quoque altāis intus et extra deā-

gentauit. et non tantum sacrā bati confessionē

¹⁰ uerum etiam frontem p̄dicti altaris satis decenter et honorifice deornauit. Nam tabulam de auro et smalto

pensantem cc. sexdecim lib auri. fecit. in qua uetus et nouum testamentū continebatur. et posuit eam in

frontē altāis. quā etiam et nos uidimus. Cruce³

¹⁵ quoq³ de auro purissimo ex diuisis gemmis. iacinthis. scilicet albis et smaragdis ornatam mire magnitudinis. et posuit eam iuxta uenerabile altare b'ati P-

etri p̄tatem dextram pensantem. mille lib auri optimi

et pmansit ibi usq; ad t̄p̄a n̄ra. fēc̄ et imagine; salu-
 20 atoris n̄ri Ihu X̄pi in throno sedntis cum duobus a-
 ngelis c̄ica se. nec non et XX alias imagines d' āgento
 c̄i'ca eam. et posuit eas ānt̄ altare sup colūpnas ui-
 tineas. fēc̄ quoq; .xL. canistra argentea .i. coronas ar-
 genteas in quib; lampades appenderentur a pectoralib;
 25 s. ānt̄ altare. usq; ad crucifixos. Nec non et crucem au-
 ream magnam ad altare scō² ap̄to² Simonis et Iude.
 magnam cruce; d' argento pensantem. c. c. lib. Ab alia
 parte ecclie ad altare uidelicet scō² ap̄to² Philippi et Ia-
 cobi magna; crucem d' argento pensantem c. c. lib. Pōta;
 30 quoq; mediam tabulis argenteis totam decōdauit. Vñ
 usq; modo d̄r pōta^{###} argentea^{###}. quam etiā et nos uidim⁹
 licet in puēitia. Donauit etiam canonicis bati Petri ca-
 stru; Bucecgiam de ¹p̄o mat̄monio suo. Condidit quoq;
 magnum priuilegium cāticeneum canonicis. in ^oq̄. p̄ter
 35 alia m̄lta dona donauit. ei⁹dem. canonicis in p̄petuum
 ecclia; saluatōis que est pōita in Tōione qua; siquide;
 37 eccliam ip̄e pontifex ad sepultura; om̄ium <peregri> || *ASS p. 53 B*
156, 1—D 158, 8. * * *

3, 1 i legitur. honorifice pdūx̄. et unu; quodq; eo² separatis .
 altarib; collocauit. D' altari apostoloru; Simonis et Iud'.

IN atriano uero ecclie ad crucem. est uenerabile alta-
 re scō ap̄to² Simonis. et Iude. ubi ut a n̄ris maior-
 5 ib; accepimus. eo² cōpora p̄tiosa requiescunt.

GrEgorius pp̄ .II. Qui renouauit a fundam̄tis ecclia.
 scō² Siluestri et Mat̄ini pp̄ de qua fuit p̄br cādin-
 alis ordinatus sepultus in ecclia b'ati Petri cum Si-
 sto .I. pp̄ mat̄ire et Fabiano pontifice ut diē ei' e-
 10 pytapu;.

HOc epytapyum inuentum fuit in altari b̄i Sisti. I. qd̄
 est in introitu basilice b'ati Petri iusta ferrata; sup qd̄
 altare est arcus ex mirifico musibo sic legit' in ui-
 ta Pascalis. I. pp̄. Posuit inquit cōpus b'ati Xisti
 15 martiris ān cōpus b'ati Pet' iusta ferrata;. sup quod
 fēc̄ altare lapidib; ornatu;. et altare arcu; mirif-
 ico musibo.

LEo. pp̄. viii. Hic requiescit infra ecclia; b'ati Petri

in pilo māmorio ppe pōtaꝫ Rauinianaꝫ. de quo sunt a-
 20 pud nos mīta et magna miracula. Hic condidit p̄ui-

legiuꝫ cañ b'ati Pet̄ de confi'matiōe suaꝫ eccliaꝫ.

BEⁱnⁱdictus p̄p. iiii. Hic requiesc̄ iuxta pōtaꝫ argenteā
 deforis cui' epytapyuꝫ est istud.

Int̄ pōtaꝫ argenteaꝫ et pōtaꝫ Romanaꝫ uidelicꝫ in p-
 25 orticali fuit sepultus. Quidaꝫ Iohēs p̄p bone memo-
 rie cui' epytapyuꝫ est istud.

Nicolaus. p̄p. ii. Hic requiescit iusta pōtaꝫ iudicij Cui'⁹
 epyt̄ est istud

Iohes. viii p̄p. hic requiesc̄. añ eccliam iusta pōtam
 30 iudicij. Cui' epyt̄ est istud

Iohes. viii. p̄p. hic requiesc̄ añ eccliam ppe pōtam
 Guidaneaꝫ Cui' epyt̄ est hoc.

Iohes. x. p̄p. hic requiesc̄ añ eccliaꝫ iusta Iohem oct. C-
 ui' epyt̄ : istud

35 **B**Eⁱnⁱdictus. p̄p. iiii. Cui' epyt̄ est istud. Hic sepultus
 fuit iuxta adituꝫ qui uadit ad sēm Gregorium .

3, 2 1 de palatio.

Xpoforus p̄p. hic requiescit in ecclia bati P<etri>
 de quo habetur hoc epyt̄.

Gregorius. p̄p. V. hic requiesc̄ in ecclia sc̄i <Petri>
 5 añ secreta'ium iusta Pelagium. p̄p. Cui' epyt̄ <est>
 istud. V̄ req̄escit. venerabil̄ Beda p̄br

REⁱquiescit etiam añ portam argenteam sub <rota>
 scilicet pōfretica. ut a n̄ris maioribꝫ accepimus. vene-
 rabilis Beda p̄br qui fecit omelias et ei' <ob re-
 10 uerentiam antiqui n̄ri penitus non t̄nsib<ant p>
 eam nec nob̄ nos transire p̄mitebant.

AB alia p̄ate basilice b'ati Petri est ut sup̄ di<ximus>
 oratorium sc̄e dei genitricis Māie quod <uoca->

tur Veronica. ubi siñ dubio est sudariū X̄ <in>
 15 quo ante passioēm suam sc̄issimam faciem su<am ut a n̄ris>
 maioribꝫ accepim'. extersit. tunc scilicet qñ sudor ei fac<tus est>
 sicut guttae sanguinis decurrentis. D' orato'io sc̄i <Antonini>.

Iuxta hoc oratorium bate Marie uidel<icet>
 iuxta pōtam Guidaneam est oratoriū <sc̄i>

20 Antonini m̃atiris.

DEinde int̃ p̃otam Guidaneam et p̃otaꝝ Roma⟨nam⟩
est altare sc̃i Tridentii m̃atiris. De oratõio⟨s. Triden⟩tij.

IN atrio uero ecclie ad Crucem ē uenēabil⟨e al⟩
tare ap̃toꝝ Philippi et Iacobi. ad cui⁹ ornatū ⟨fuit⟩

25 ibi posita. magnā cruceꝝ aureaꝝ. D' alt̃i sc̃i ⟨Abundii⟩.

Ante hoc oratorium sc̃i iuxta aditum qui ⟨ua⟩
dit in ecclia sc̃i Vincentii est altare sc̃i Abundii
⟨hui⁹ sc̃issime basilice quondam⟩ mansionarii
de quo naratur bat⁹ G̃g. postea p̃ directum est

30 ecclia sc̃i Ambrosii confessōis. Ṽ requec̃. b' A⟨mbrosius⟩.

DEinde iusta arcum triumphalem est ⟨al⟩
tare sc̃i Pastoris. In quo siquidem. arcu audiū⟨imus⟩
requiesce b'ati Mathie ap̃i cōp⁹ añ aditū.

POST hoc est altare sc̃i Bartholemei ap̃i ⟨qui ua⟩
35 dit in confessiōe b'ati Petri est alt⟨are ap̃toꝝ⟩

Petri et Pauli. ubi eoꝝ ossa p̃ciosa u⟨t dicitur⟩

3' 1 1 ⟨pon⟩derata fuerūt. D' oratõio sc̃e Lucie
⟨Post⟩ea. ũ añ eccliaꝝ sc̃i Iohannis ad fontes est ora-

⟨tõium⟩ sc̃e Lucie qđ ut a ñris maioribꝝ accepim⁹ consecrauit
⟨bat⟩us G̃g pp̃. et ei⁹ uenerabile brachiū in eo

5 ⟨r⟩econdidit. et parietes illius ut apparet m-
⟨usib⟩o depiñ. De ecclia sc̃e Crucis.

⟨Ab a⟩lia parte est ecclia sc̃e Crucis quā construi

⟨fe⟩cit b'ate recōdatõis Simachus pp̃ cui⁹ ab-
⟨sid⟩am columnis p̃ofireticis et optimo musibo

10 ⟨dec⟩orauit et decem lib. ligni sc̃e Crucis in ea rec-

⟨ond⟩idit. D' ecclia sc̃i Iohis ad fontes

⟨Pos⟩tea sūt fontes quos f̃ei f̃e batus Dama-

sus. pp̃ sicut in sc̃ptis inuenimus. D' excellētia P̃t

⟨Qua⟩ntam reuerentiam huic sc̃issime b'ati basilice

15 ⟨Pet⟩ri ap̃toꝝ p̃ncipis basilice totus orbis exi-

⟨beat⟩ in uita Vigilii pp̃ apte cognoscitur.

⟨Na⟩m Theodora Augusta mittens Anthemium

⟨scrib⟩onem suum Romam ut Vigilium pp̃ ē-

⟨pre⟩henderet ait ei. excepto in basilica bati

20 ⟨Pet⟩ri parce. Nam si in Laterano aut in pa-

⟨la⟩tio aut in qualibet ecclia Vigilium inue-

<ne>ris mox inpositū in nauī pduc eum usq;
 <ad n>os. Quod si non feceris uiuum in secula excōiari
 <te fa>ciam. D' eade; re.

- 25 <Hoc q>uoq; non est parum quod institutiōe
 <scōz> patru; quadam p̄rogīua sumit²
 <de scīssimo alt>ari bati Petri crux dominica que p̄-
 <cedat> pp̄tm penitentem p̄ tota; quadragesi-
 <mam> ad statioēs euntem. Que nimirū crux statio-
 30 <nat> ob Xpi et ei⁹ ap̄ti reuerentia; in tant-
 a ueneriōne a <cunctis est habita. quod sicut can->
 tores et regionarii asserunt. Hac cruce
 <non de>lata. immunes a statioē sepe recedāt.

Et b̄s Petrus. D' p̄rogatiua h⁹ sac^o scī altaris

- 35 <fuit> p̄nceps et cap^o oīum ap̄toz dicente
 dño tu es Petrus. et sup hanc p̄tra; edifica-
 bo ecclia; mām. Et tu uocaberis Ceph-
 <as id est c>apud // quadam p̄rogatiua nul-
 lus patriarcha. nullus archieps. nullus
 3' 1 1 eps siue sacerdos ad sacro sc̄m altare ei dem ap̄ti
 consecraret. nisi tantum successor ei' Roman⁹ ponti-
 fex. Primam quoq; cathedram ut p̄cipuus doctor et prin-
 cipalis intelligentie batus Petrus in ecclia Alesan-
 5 drina habuisse d̄r. Sic quoq; in actib; ap̄torum le-
 gitur. Om̄s dubitatiōes ad b'atum Petrum tamq̄^u
 ad magistrum om̄ium referebantur. Ratio q̄re bati Petⁱ basilica
 Non modica quoq; bati Petri basilica letari debet p̄ro- p̄cedat ip̄cex-
 gatiua quod in maiori letania tamqua; nauis p̄ra iōe.
 10 et aliorum uexillifera oīs de nauī p̄cedit dño p̄p
 p̄ncipali et p̄cipuo gubēnatore ex puppe ueniente. in
 quo nimirū facto significant beatum Petrum ue-
 xilliferum et totius ecclie // p̄ductorem et resurrectiōis p-
 mum p̄dicatorem. sic enī in pascali processioē cruces
 15 et scōz reliquias ad uite p̄paratioem et monūta
 contra otes inuisibiles p̄mittimus. Ita in hac gnā-
 li p̄cessioē bati Petri basilica ut ductris et rectris
 cetera; p̄ambula inuenitur et hic est quod crux
 dominica quadragesimali itē uidelicet sumitur
 20 de sanctissimo bti Petri altari que p̄cedat pp̄tm pe-

nitentem // p totam xLa; ad statioēs euntem.

Ratio q̄r bati Petⁱ basilica cetēās ecclias. i' b' et o' b' p̄-
cellat lumine lampadarū.

Q̄n h' b'ati Petri basilica om̄ium ecclia; est ca^t et sp-
25 eculum. Nam a beato Petro fidei lum̄ sūsit om̄is ec-
clia. fuit enī ut diē beatus Ḡg in moralib; X̄ resur-
rectiōis p̄mus p̄dicator de institutiōe scē Romane ec-
clie ad decorem et pulchritudinem hui' sacrosce basi-
lice accenduntur cotidie centum quadraginta
30 lampades in p̄nominata bati Petri ecclia sic in
sequenti notabitur. Et semp cum nouem lectiōes facimus. eius sacro
scm alt-

are ad oem nocturnum incensatur. antiqtus tñ
cotidie incēsabatur In statioib; uero noctūnis ad
oem lectiōem adhuc incēsatur. Decet nāq; batū
35 Petrum p̄sentis ecclie p̄ncipe; in ube totius
mundi dñā uenerari. et ibi sacro scē fundam̄tū
ecclie fore. ubi erat mūdan̄ monarchie p̄ncip-
atus. et ubi mundani erroris maior exere-
uerat mōbus. ibi X̄ane salutis potior inueni<retur>

4, 1 1 medicina. in pise nimum (*lies* ipse nimum) b'atus Petrus
ap̄torū;

princeps a X̄po est constitutus que; dñs sue p-
otestatis uicarium tanta plenitudinis auctōit-
ate p̄ficiens constituit. Ut quicquid alt̄ in t̄-
6 ris gereret. totum alter in celestib; app̄baret.
D' cōsuetudinb; cōfessiōis alt̄ai bati Petⁱ.
HEc sunt que dñs p̄p de consuetudine recepturus
est ab illis qui eunt ad confessiōes bati Petri p̄ t̄-
b; p̄tib; canonici. uero p̄ quarta p̄ate. In p̄mis
10 planetas. Camisos. Dalmaticas. tunicas. Amie-
tos. Stolas. Manulos. Cingulos. Crucem. Turibul-
um. Anulum aureum qui sit aptus ad cantan-
dam missam. libros et alia uasa que ad officiu;
altaris spectant. Candelabra. Tualias frisatas
15 et opatas que totum altare colligant. sine fri-

Die Reichenauer Handschriften II.

sio tantum. frisatas uero p̃uās ⁊ magnas. Tres
 d'narios atpondus d' balsamo. Et. x. lbs cere p̃ facula
 d' sabb'o sc̃o. et III ampullas maiores et IY. minores. et
 III. fannones. et oleum p̃ crismate. et XII. dēn P̃p̃ pro
 20 palmis. Canonici bati Petri. VI. soł. in sex statiōibus
 in una quaque. VI. soł et VI. soł. in festiuitate sc̃i An-
 dree et duo aq̃ricia olei p̃ festo ei'dem. Quot lampade
 ardent cotidie ī b'ati Petⁱ basilica. d' consuetudine.
 a AD luminaria añ altare bati Petri
 25 XIIY. lampade. In cōpore totidem die noctuq; In ui-
 ga añ pectorali. III. lampade. In uno coq; capitulo
 id est in una queq; corona. I. cand'lam p̃ totam noc-
 tem accendantur donec missa finiatur. Que nim-
 irum capula sunt ad minus XXXIII usq; ad cruci-
 30 fixos. Õs ḡ lampade. ab altari b'ati Petri. usq; ad cru-
 cifixos. sunt. L. oī nocte. In statioib; uero in unocoq;
 capitulo. III. candelē. In rete quod est in ato ecclie
 XII. In uig'ga. XVIII. añ Veronicaꝝ. X. die noctuq; añ
 in imagineꝝ bate Maie. que est de mosibo post Ve-
 35 ronicaꝝ. J. In sc̃o Processio. J. Ad sc̃aꝝ Maiaꝝ d' Cancel'
 et III. in ācu maiori ubi audiui⁹ regescē cōpus
 b'ati Mathie apti. J. nocte. et die. nocte uero tota
 et VIII. ad sc̃am crucem. J. In sc̃o Iohē ad Fontes. J.
 in sc̃a Lucia. J. ad sc̃m Pastoreꝝ. I. ad sc̃m Gregoriuz
 40 I. die. noctuq; in uno quoq; istorum. In Vaticano
 4, 2 1 in sc̃a Maia in oratorio. I. ad sc̃m Leoneꝝ quātuz
 . I. Petro. et Paulo. J. ad sc̃m B̃atholomeuz añ cru-
 cifixos. II. In recte. III. In uig'ga. III. añ pōtas. añ
 eccliaꝝ deforis. V. In unoquoq; pōticaliuz. III. in
 5 sc̃aꝝ Pretonillam. II. In sc̃o Andrea. I. Oms ḡ cā-
 dele que cotidie ardent in ecclia sc̃i Petri sunt
 CXV ad minus om̃i nocte. In statiōes ū sunt. CCL.
 in dedicatiōē. In ascenciōē et festo sc̃i Petri. et oc-
 taua ei' retia accendantur. s; rete magnuz quod
 10 est in atrio ecclie s. añ pōtaꝝ argenteaꝝ. In festo sc̃i
 Petri et octaua tantum. Preterea III. funes d' an-
 tiqua gsuetudine extenduntur in festo sc̃i Petri et

- octaua eſt. In atrio eĩdem eccie. i. in Paradiso in modũ crucis et ligantur d' pöticalibz. ad pineaz enea;
- 15 que est in Paradiso et in uno quoqz fune X cand-
le suspenduntur. In gradib; uero sc̄t an eccliam
sc̄e Maie inter turres. id est int̄ nolaria extenditur
un' magn' funis a pöticali quod est sup̄ ḡdus motu-
orum usq; ad domum Petri Ioh'is de Pampano. in qua
- 20 nimirũ domo d' iure debet ligari funis sedz teno-
rem locatioĩs ab anḡto scriniario facte et suspendu-
ntur in eo xx. candeles. In resarciendo tecto et mutā-
dis trabibz dantur ii den̄ Pp. unicuiq; // // // //
- magistroru; et manualiu;. in uno quoqz die donec op' cõpleatur.
- 25 Quando sandalarij capiunt t̄bes. ii. soł. den̄ Pp et
iiii lib. cere. Quando dñs pp̄ p̄git ad sc̄m Petrũ
in statioĩbz // xxti. p̄ d̄ Pp. et ii. aquã clareti. Card-
inalib; et cappellanis dñi pp̄ eu; aliis scolis m-
edietas altaris datur. Ex quo tualia extenditur
- 30 sup̄ altare et in una qua; statioe unũ par facula; de
duab; libris ad uesperas et ad matutinas et cande-
las p̄ lectioĩbz; et ad missaz unũ par facula; simlr
Cardinalib; v soł den̄ Pp in statioe et iii s. p̄ respo-
nsoriis In quatuor t̄pã in uno quoq; sabbato
- 35 V soł Luã. Cardinali diacono et subdiacono canto-
rib; et acolitis. A festo sc̄i Gg pp̄ usq; ad festum p-
entecosten in uno quoq; die xii den̄ Pp dantur
dño pp̄. et mille libre cere p̄ singulos annos
et in unoquoq; m̄se. i. una aquaricia olei et. i.
- 40 lib' olibani si est in ube.
- 4' 1 D' consuetudinibz maioris ebdomada
1 Ex consuetudine in maiori ebdomada dñs ep̄s sc̄e Ruffi-
ne Ius quod consueuit habere uidelicet et arcam et
altarem ex quo pulsatur ad matutinum et usq; du;
finitur officium. ex quo pulsatur ad missam et us-
6 que ad finem. salua medietate canonicoꝝ et can-
torum. quam habent in altari cum dño ep̄o. Tota nã-
que medietas oblatioĩs que uenit in altare est
altaris id est dñi ep̄i. Altera medietas. altera med-
ietas est int̄ predictu; dñm ep̄m et canonicos eccie
10 et cantores equalit̄. Nam una pars est dñi ep̄i.

l. Rand Nō ptes
oblatoru;

40*

alia canonicorum alia cantoruꝝ si int̄fuērt constitutis of-
 ficiis. si uero non int̄fuēit est canonicoruꝝ s, u-
 ata p̄s c̄suetudine. ad altare s, uientium. que nimi-
 rum consuetudo debet eē de comuni om̄iuꝝ p̄tium
 15 et dñi ep̄i et aliorum. Dies Iouis sc̄o ex quo pulsatur
 ad officium matutinale. et ad missam usqꝫ ad fineꝝ off-
 icioruꝝ. Similit̄ et in die Veneris sc̄o. similit̄. in sabbo
 sc̄o ex quo pulsatur ad officiuꝝ matutinale. et ex quo
 pulsatur ad baptismale officium. nocte et die tota ha-
 20 bent ius suum. et usqꝫ ad finem misse maioris in pa-
 sca. Canon̄ basilice b̄ati Petri. accipiunt x. lib cere
 p̄ facula de sabbo sc̄o et III. den. de balsamo ad pondus et tres
 ampullas maiores et tres minores et III fanones et oleuꝝ
 p̄ crismate. Itē dñō p̄p x lib cere p̄ agnis. In sc̄o Lau-
 25 rentio de palatio. I. agricia olei et. I. lib cere et dñꝝ
 de olibano p̄ m̄sem. et in unaquaꝫ ebdomada qñ dñꝝ
 p̄p non est Rome. II. sd̄i Lucenses ostiariis In purificatiōe sc̄e
 Marie uirḡ x lib cere et III den. p̄ iuncis. In annuntiati-
 oē totidem. In dñica palmarū acolitis XII lib pro
 30 palmis. In litaniis maioribꝫ XXVII lib P̄is p̄ p̄sbiteris cruc-
 um et lectis. et lobiis. ep̄is. et cardinalibus et omnibꝫ scoꝝ pa-
 latii. Pro elemosina sc̄e Rufine et sc̄o⁴ III et sc̄i
 Clementis et sc̄i Pancratii. I. aḡr olei. et V. lib. cere et dim.
 de olibano. et in unaquaꝫ edōpmade pro elemosinis
 35 s, uiant pauperum XI. soldi Luē. dum strata currit extra id quod
 datur eiectis. et de olibano habundant̄ s, uant sc̄o
 Petro. et oīa alia iura obseruent sim̄r in sta-
 tionibꝫ qñꝫ p̄tant mansionarii crucem. I. den̄ P̄p. = ASS p. 45 E
 — 49 E, § 94, 12—125 ex.

D' edomadib, qualit̄ diuidunt². p̄ ódinem.

40 Certum est nos canonicos basilice b̄ati Petri

4' 2 1 p̄ter alias rationes et gsuetudines quas habemus in ob-
 latiōe missae altaris maioris b̄ati Petri de antiqua g-
 suetudine habere semper decimam hebdomadam de XI
 hebdomadibus totius anni que sic diuiduntur.

5 Septem primas hebdomadas accipiunt VII cādinales

sc̄i Petri octauam ebdomadam accipiunt diacoī cādi-
 nales praeter dominicalia totius anni. que ad eos spectant ex-
 cepta dñica palmaruꝝ. et pasca. nisi forte

sit statio. Nonam ebdō cantores. decimam ebdomadā
 10 canonici ecclie. vñdcimā scola basilice qua finita
 reincipiunt p̄diciti cādin. sc̄i Petri a capite et sic fit
 p̄ tōtūm annūm. Oblatō itaq; que spectat ad ebdō
 est illa quae uenit ad manus cādin. cantato euanglio et
 15 que uenit ad altare posito calice et donec missa can-
 tata fuēit. Illa tam̄ oblatō que uenit ad altare post-
 quam calix est positus. Diuiditur p̄ medium. med-
 ietas est altaris. et altera medietas est isti⁹ cui⁹ est
 ebdomā. Ille ḡ cui⁹ est ebdom̄ p̄mo loco dat̄ ta capita id
 est tres monetas de communi mansionāiis qui s'ui-
 20 unt ad altare. Deinde pro quantitate oblatiōis tribuit
 diaē et subdiaconis et illis q̄ s'uiunt d' pluuiali. postea datis pis
 cib; dño cādin. Dat̄ sexta; pāte; cantorib;. et duas de m-
 eliorib; faculis. = ASS p. 50 E—51, 4 A, § 133 ex.

D' nominib;. ū p̄otarū. basilice. b'ati Pet̄ apostoꝝ p̄ncipis
 25 In honorem basilice bati Petri ap̄torum principis scri-
 bimus nomina .v. portarum que sunt in ingressu isti-
 us basilice. quarū media et maior uocatur p̄ta argē-
 tea qm̄ obtimo argento argentata tota fuit. et uariis
 picturis a sc̄o Leone pp̄. IIII. depicta. Porta uero que
 30 est iuxta eam et que uadit ad sc̄m Leonem. VIII. pp̄.
 uocatur p̄ta Rauiniana qm̄ ātiqtus Rauennates et o-
 mēs Lōbardi. et Tusci de consuetudine p̄ ea; int̄bant
 uel quia Transtiberini per eam intrare solebant. Cum Trans-
 tiberim ciuitas Rauennantiū uocaretur. Tertia p̄-
 35 tam iuxta eam que uadit ad sc̄m Gregorium. uoca-
 tur p̄ta iudicii qm̄ p̄ eam tantū mōtui qui septe-
 ndi sunt in ecclia b'ati Petri mittuntur a dño iu-
 dicandi. Ab alia pāte supra p̄ta que est iuxta p̄ta;
 argenteam. dicitur p̄ta Romana. quia ut a nr̄is
 40 maiorib; accepimus. Romane mulieres antiq̄ || = ASS p. 50 A—B,
 § 126.

* * *

Aus Reichenauer Prouenienz abgelöst.